

Učiteljski tovariš

Stanovsko političko glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveča«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtak. Naročnina letno 60 Din. za inozemstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list v članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davke posebej. Pošt. šif. 11.153. Telefon 3112

ČUVAJMO JUGOSLAVIJO!

Za pravičnejši disciplinski postopek

Poleg gmotnega vprašanja, ki nam povzroča v zadnjih letih največje skrbi, obstoja za učiteljski stan problem, ki utegne v gotovih okoliščinah postati naravnost usoden, tako za posameznika, kakor tudi za stan kot celoto. Disciplinski postopek, ki je sedaj veljaven za učiteljsko imajo neštete nedostatke in predstavljajo v naši organizaciji stalno akutno vprašanje, ki mora biti rešeno.

S šolskim zakonom smo l. 1929. dobili tudi nove disciplinske predpise, ki so tako neopolni, da je objektivni postopek po teh predpisih nemogoč. Največja nedostataka teh predpisov sta, da nima učitelj, ki je v disciplinski preiskavi pravice do vpogleda v disciplinsko zadevo ter zagovora in ne pravice do pritožbe proti eventualni nepravilni razsodbi.

Osnovni princip vsakega sodstva, bodisi civilno pravnega ali disciplinskega mora biti ta, da se obtožencu pove česa je obtožen, so mu da možnost zagovora ter se mu omogoči pritožba v primeru, da ni zadovoljen z razsodbo v prvi instanci. To niso samo osnovni principi sodstva marveč so to tudi osnovni principi državljskih pravic vsakega državljanca.

Ves čas od sprejetja šolskega zakona poudarjamo, da je učiteljsko stan potrebno pravičen disciplinski postopek, ki bi izključeval vsako neobjektivno postopanje napram onim, ki so iz kakršnihkoli razlogov prišli v disciplinsko preiskavo. Ze pet let prosimo in terjamo svoje pravice s poudarkom, da smo tudi učitelji državni uradniki in naj bi kot taki spadali pod disciplinske predpise uradniškega zakona, ki so mnogo pravičnejši in pravičnejši od naših. Da dvigamo ponovno svoj glas in prosimo za učiteljsko pravičen disciplinski postopek, je vzrok v tem, da podkrepimo borbo svoje stanovske organizacije. Vsako leto in tudi letos, ko se pripravljamo s proračunom tudi sprejetje finančnega zakona, tolmači naše vodstvo najvažnejše težnje in zahteve našega stanu na merodajnih mestih. In med zahteve, ki so naravnost vitalnega pomena za učiteljski stan spadajo vsekakor disciplinski predpisi.

V preteklem letu je prejela samo ljubljanska sekcija JUU v obravnavo 97 zaščitnih primerov. Od teh jih je bilo 67 radi že izvršene ali grozeče premostitve, ostali radi upokojitve, dodelitve, odpustitve in drugih. Priznati moramo, da je 73% uspešnih rešitev, sekciji javljenih primerov, lepo število. Vsekakor je stalo to mnogo dela in mnogo truda in prav to nam vsiljuje tudi vprašanje: ali bi imeli toliko zaščitnih primerov in z njimi toliko posla če bi bil za učiteljsko uzakonjen disciplinski postopek, ki bi izključeval vsako neobjektivnost? Nadpolovična ali točneje 73%-na ugodna rešitev vseh sekciji prijavljenih zaščitnih primerov kaže, da je organizaciji uspelo oprati prizadele vseh madežev, ki so bili v večini primerov vzrok, da so bili premeščeni, ali se jim je samo grozilo s premestitvijo in sličnim. Ako bi obstojali resnični grehi, bi se njih ne mogel izogniti kazni. In kazni za grehe zahteva vsakdo, ki je pošten. Naša organizacija je vedno zastopala načelo naj bo vsakdo kaznovan, ki je zagrešil nekaj takega, s čimer je kaznen zaslužil. Toda istočasno poudarja tudi to, kazni naj bo izrečena za dokazani greh potem, ko se je prizadetemu nudila možnost zagovora in pritožbe.

Učiteljsko je oni najvažnejši faktor vsega našega podeželja, ki širi med preprostim narodom kulturo, dela za gospodarski in socialni dvig našega ljudstva in je čisto edini predstavnik državne uprave v oddaljenih vaseh. Pa se primeri, da se učitelj zameri, največkrat nehoti, kakemu podeželskemu magnatu. To zadostuje, kajti užaljeno samoljubje takega mogotca najde skrivna pota in posluži se tudi laži in ponarejanja podpisov, da se le učitelj odstrani. — Kako naj predstavlja učitelj v takih primerih avtoritativno osebnost, kot bi moral biti nositelj kulture in graditelj narodove duše, če mu disciplinski predpisi ne dopuščajo niti vpogleda v zadevo, ki blati njegovo čast in krati njegov ugled. On sme le pismeno odgovoriti na nekatera vprašanja.

V svobodni naši domovini se je dvignil učiteljski stan do one stopnje, ki mu kot najvažnejšemu kulturnemu delavcu med narodom tudi pripada. Toda ravno nezadostni disciplinski predpisi mu jemljejo ugled in polagoma onemogočajo uspešno delo med narodom. Le avtoritativni osebnosti je zagotovljen uspeh pri vsakem začetnem delu med preprostim narodom. Toda ako narod spozna, da nekdo nima niti onih primarnih pravic, ki se jih sme posluževati vsak obtoženc, tedaj je nemogoče, da bi mu sledil, nemogoče, da bi ga slušal in zato bodo uspehi njegovega dela izključeni.

Šolski zakon predpisuje tudi delo med narodom. Učiteljsko, ki deluje v našem podežlju dobro ve, kako nujno je to delo potrebno, ve pa tudi, da bo doseglo uspehe le tedaj, ako mu bo preprosto ljudstvo zaupalo. ako mu bo sledilo, ako bo delalo po njegovih navodilih in ustvarjalo z njegovim sodelovanjem.

Vse to pa je nemogoče ako zgubi ljudstvo vero v učiteljev ugled. Zakaj tedaj na eni strani nalagati učiteljsko delo in ga delati tudi odgovornega za eventualne neuspehe, ko se mu na drugi strani jemlje ugled in krati osnovne pravice vsakega državljanca?

Ne terjamo nekaj kar nam ne pripada, ne zahtevamo nemogočih stvari, marveč hočemo le pravičen disciplinski postopek, ki nas bo ščitil pred samovoljo raznih egoističnih lajkov, ki vidijo povsod edino le svoje lastne koristi in jim ni prav nič za to, če kdo radi njihovih koristi po krivici trpi.

Važni sklepi glavnega odbora JUU

Izčrpno poročila predsednika Ivana Dimnika. — Pregled celokupnega dela v naši stanovski organizaciji.

Po nagovoru predsednika je glavni odbor prešel k prvi točki dnevnega reda t. j. poročilu predsednika JUU Ivana Dimnika o delu izvršnega odbora in centralne uprave JUU v pogledu stanovske, šolske in prosvetne politike JUU ter o načelnih vprašanjih organizacije.

Predsedništvo JUU.

Predsednik je poročal, da so zaradi neobhodne potrebe vsi člani predsedništva sedaj v Beogradu, kjer vodijo sporazumno vse posle udruženja. Med njimi vlada najlepša harmonija in nezlomljiva edinstvenost. Delo so si razdelili tako, da si je predsednik pridržal vprašanja organizacijske, stanovske, šolske in prosvetne politike; podpredsednik Todor Dimitrijević je prevzel organizacijski referat, tolmačenje in izpremembo pravil in poslovnik JUU ter izvedbo konsolidacije v organizaciji in utrditve sloga v vseh organizacijskih edinicah; podpredsednik Đorđe Mirkov pa je prevzel gospodarski referat udruženja in ustanov ter izvedbo programa. Očitki glede dodelitve so neupravičeni in se ni bati, da bi radi tega morala trpeti stvar organizacije in učiteljsva.

Izvršni odbor JUU.

Izvršni odbor dela v najlepši harmoniji, načelno različna gledanja se pa dajejo glavnemu odboru v odločitve. Očitki glede izvolitve izvršnega odbora so neupravičeni in neistiniti ter je v tem pogledu zadoščeno tudi vsem zahtevam pravil. Volitev vseh članov je bila prav tako, kakor se je to prakticiralo tudi v času prejšnjih odborov. Poročilo o delu izvršnega odbora bo podal generalni tajnik JUU.

Širši izvršni odbor.

Širši izvršni odbor bi sestojal iz izvršnega odbora pomnoženega s predsedniki sekcij. Glavna skupščina je za te sestanke in zveze s sekcijami predvidela posebno postavko. Ker se na teh sejah ne bi moglo sklepati z glasovi predsednikov sekcij, je sklenil glavni odbor JUU na seji 28. decembra 1934, da se mesto teh sej, ki niso predvidene v pravih skliče seja glavnega odbora, na kateri bodo sprejeti potrebni sklepi.

Glavni odbor.

Predsednik je poudaril, da je naloga glavnega odbora pregledati stanje organizacije in napraviti potrebne sklepe za popolno konsolidacijo udruženja, v načelu obravnavati vprašanje izpremembe pravil, zavzeti stališče do drugih aktualnih vprašanj in začrtati izvršnemu odboru delovni program za bližnjo bodočnost.

Glavni odbor je nato sklenil naj bo prihodnja seja koncem marca, odnosno začetkom aprila 1935 ter naj se za to zasedanje pripravijo vsi projekti, ki naj jih odobri glavni odbor za glavno skupščino. Na tej seji se bo določil tudi kraj, datum in dnevni red bodoče glavne skupščine.

Izsleditev resnice je smoter vsakega pravnega postopanja in isti smoter morajo imeti tudi disciplinski predpisi za učiteljsvo. Prav zaradi tega upravičeno pričakujemo, da se bodo disciplinski predpisi šolskega zakona spremenili in postavili na bazo modernega pravnega postopka. Uradniški zakon ima prav dobre zadavne predpise in mi bi bili srečni, če bi ti predpisi veljali tudi za nas.

Učiteljsvo je potreben ugled, potrebna mu je avtoriteta in tudi pravica. Zato kliče mo ponovno: Potreben nam je moderen disciplinski postopek.

—ž.

izdana v zadnjem času le točnejša navodila za one, ki se začasno preselijo k starem v počitnicah, ker se je tolmačila ta določba neverjetno ozkosrčno. Uduženje ni izpustilo revizije uredbe iz svojega programa.

AKTUALNA VPRAŠANJA ŠOLSKE POLITIKE

Novela k zakonu o narodnih šolah.

Predsednik je opozarjal na potrebo zbiranja materiala za novelo k zakonu o narodnih šolah, v kolikor je praksa pokazala potrebo take novele. Uduženje bo lahko služilo s svojo privatno inicijativo tudi pri izvajanju zakona o dekoncentraciji uprave, pri čemer bo šolstvo gotovo znatno prizadeto. To nam narekuje, da moramo pazno zasledovati težkoče, ki se pojavljajo pri izvajanju sedanjih šolskih zakonov.

Pravilnik k zakonu o narodnih šolah.

Dasi stoji to vprašanje navidezno na mrtvi točki, vendar se realizira ta pravilnik v praksi s tem, da izhajajo za poedina vprašanja izvršilni odloki k zakonu o narodnih šolah, ki bi lahko izšli v pravilniku. Praktične izkušnje učiteljsva bi se lahko izrabile v toliko, da bi članstvo potom svojih organizacijskih edinic dajalo nasvete, v kateri smeri so izvršilni predpisi najnujnejši.

Finančni zakon.

Centralno vodstvo JUU je pravočasno pozvalo vse sekcije, da pošljejo predloge, ki bi se dali realizirati s fin. zakonom. Izvršni odbor je iz tega elaborata predložil na merodajna mesta svoje predloge ter jih bo obnovil in zainteresiral odločujoče faktorje za želje in težnje učiteljsva.

Prenatranost in otvarjanje novih razredov.

Temu vprašanju posveča udruženje svojo pozornost iz več razlogov, ki so: izvajanje pouka po modernih načelih delovne šole in aktivnosti otrok, zdravje učiteljsva in šolske dece, kakor tudi razlog namestitve novincev.

PROSVETNA POLITIKA IZVEN SOLE.

Javno udejstvovanje učiteljsva izven sole.

Nekatere sekcije in mnoga sreska društva se obračajo do centralne JUU z vprašanji, ki zadevajo delo učiteljsva izven sole in javno udejstvovanje učiteljsva. S tem problemom se bo treba pričeti resno baviti, ker posega globoko v življenje učiteljsva. To delo je danes povsem nesistematično in neurejeno. Ta problem je istočasno tako širok in tako važen za učiteljsvo, da bo treba o njem razpravljati na čim širši bazi in ga staviti kot posebno točko na dnevni red ene prvih bodočih sej glavnega odbora.

Predsednik poudarja, da se drugih vprašanj ne bo dotaknil, ker bodo o njih razpravljali specialni referenti.

POROČILA PREDSEDNIKOV BANOVIN-SKIH SEKCIJ JUU.

Slediti bi morala poročila predsednikov sekcij JUU o stanju udruženja, učiteljsva, šole in narodne prosvete v posameznih banovinah. Ker se je pa seja tako zavlekla, da je moral glavni odbor zborovati 28., 29. in celo 30. decembra, kar prvotno ni bilo zamišljeno, in bi mogla biti o poročilih predsednikov le skrajšana debata, se je ta točka preložila na prihodnjo sejo glavnega odbora. Do druge polovice februarja morajo predsedniki sekcij predložiti svoja poročila pismeno, da bodo natisnjena v pregledni obliki, tako, da bo razvidno stanje posameznih vprašanj v vsaj državi. Na podlagi teh poročil se bo debatiralo in sklepalo.

STALIŠČE V POGLEDU PERSONALNE POLITIKE IN INTERVENCIJ

Po končani debati o predsednikovem poročilu je razpravljali glavni odbor o »Projektu osnovnih načel JUU v pogledu prosvetne, personalne politike in intervencij«.

Po načelni razpravi je bilo sklenjeno, da se predlog projekta v načelu sprejme.

Glavni odbor je nato razpravljalo o vsakem členu posebej in sklenil: Osnovna načela JUU v pogledu prosvetne personalne politike in intervencij se sprejmejo z izpremembami in dopolnitvami, ki jih je dodal glavni odbor. (Originalen tekst v »Učiteljskem tovarišu« št. 23. od 10. januarja.)

Sprejeti so bili naslednji predlogi:

1. Glavni odbor JUU odobrava Osnovna načela v pogledu personalne prosvetne politike in intervencij, ki naj jih zastopa Jugoslovensko učiteljsko udruženje in katerih se bodo držali upravni in nadzorni odbori sreskih društev in banovinskih sekcij, vse članstvo in centrala JUU.

2. Sprejme se predlog sekcije za drinsko banovino, da se v tem stališču obvestijo vse merodajne ustanove in faktorji, z apelom, da tudi oni pripomorejo realizirati to vprašanje.

3. Zaščitne pole bodo služile le za interne informacije in se ne bodo predlagale oblastem. V osnovnih načelih se spremenj naziv »zaščitna pola« z nazivom »pola za osebne podatke«.

Glavna skupščina.

Predsednik je opozoril predsednike sekcij, da pravočasno obvestijo sreska društva, naj pretresajo predloge za glavno skupščino. Predloge mora prej sprejeti banovinska skupščina, da bodo pravi izraz učiteljsva v banovini in da pridejo na glavno skupščino samo predlogi splošnega in ne lokalnega značaja.

Zborovanja sekcijških odborov s predsedniki sreskih društev JUU.

Po drugem odstavku čl. 28. pravil JUU so dovoljena taka zborovanja zaradi nujnih in neodložljivih vprašanj. Za ta zborovanja morajo dati pooblastilo banovinske skupščine.

Tako zborovanje je priredila 15. decembra 1934. sekcija za primorsko banovino. Za januar 1935. ga pripravlja sekcija za dravsko banovino. Predsednik priporoča taka zborovanja, ker so zelo koristna za utrditev organizacije in se z njimi poglobi zveza med sekcijškimi odbori in sreskimi društvi.

Idealno bi bilo — ako bi sredstva dopuščala — da bi izvršni odbor pošiljal na taka zborovanja svojega zastopnika, ki bi podal situacijsko poročilo in se informiral o željah članstva. S tem bi se dobila navodila za delo centrale. Na ta način bi se vzpostavil tudi osebni kontakt navzgor in navzdol.

Situacija v udruženju.

Situacija v udruženju je zadovoljiva. Psihiza članstva je zdrava in teži za složnim delom, za pomirljivostjo, ker je članstvo naveličano brezplodnih sporov. Izgleda, da bo v kratkem času likvidirano tudi stanje v Nišu, na Cetinju in v savijski banovini. Podrobnejše o tem poroča socialni referent.

AKTUALNA VPRAŠANJA NAŠE STANOVSEKE POLITIKE

Personalna prosvetna politika.

Po poročilu in predlogih predsednika je sprejel glavni odbor načelna stališča, ki smo jih priobčili v prejšnji številki Učiteljskega tovariša, pod naslovom »Stališče JUU v pogledu personalne prosvetne politike in intervencij«. Ti sklepi so obvezni tako za centralo, kakor za banovinske in sreske edince JUU in za vse članstvo.

Predpisi za nameščanje in premeščanje učiteljsva.

Uduženje je ponovno predložilo projekt za izpremembo zakona o narodnih šolah na merodajna mesta in je zainteresiral odločujoče kroge za to vprašanje. Predsednik je naglasil, da se stanje glede premeščanja učiteljsva izboljšuje, kajti statistika beleži padec premeščanj »po službeni potrebi« v približnem razmerju od 1700 do 800 in v zadnji dobi na 200 takih premeštitev. Pri ocenjevanju tega pa je treba vedno upoštevati število vsega učiteljsva v državi, ki ga je 26.000.

Stalnost učiteljsva.

Tudi te točke ni izpustilo udruženje iz svojega programa in je opozarjalo nanjo odločujoče faktorje ob vseh oficijskih intervencijah. Zavedati se moramo, da zadeva ta izprememba ustavo in pozitivne zakone, ki so izdani v zvezi z njo ter brez izpremembe teh ni mogoče doseči smotra.

Disciplinski predpisi.

Tudi v tem pogledu je bil projekt za izpremembo ponovno predložen na merodajna mesta. V svrhu reguliranja tega vprašanja s finančnim zakonom sta bili predloženi dve vlozi oblastvom. Izgleda da bo treba za to stvar zainteresirati širše kroge. Pri tej priliki je predsednik naglasil težkočo, ker nimamo v narodni skupščini in senatu učiteljskih predstavnikov, na drugi strani pa premalo izkoriščamo naklonjenost svojih stanovskih prijateljev. Na zastopnike učiteljsva v odločujočih korporacijah se polaga premalo važnosti.

Uredba o znižanju drag. doklad.

To vprašanje obnavljamo ob vsaki priliki in se je stanje popravilo le v toliko, da so bila